

Підварко Т.О.
викладач кафедри
оркестрових інструментів і
музичного мистецтва естради
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

РОЛЬ ПРАКСЕОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТУ МУЗИЧНО- ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦВА

Професійна компетентність вчителя як єдність його теоретичної та практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності є сукупністю його професійних компетенцій, які допомагають йому фахово здійснювати професійну педагогічну діяльність [1]. Ось чому професійна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва передбачає формування його професійних компетенцій, пошук та забезпечення педагогічних умов їх формування. Проблеми якості освіти досліджуються вченими тривалий час і спеціалісти по-різному оцінюють вимоги суспільства до результатів освіти.

Проблемі вдосконалення процесу професійної підготовки вчителя у сфері середньої та вищої мистецької освіти присвячені праці Л.Арчажнікової, А.Болгарського, Л.Коваль, А.Козир, Л.Масол, О.Михайличенко, О.Олексюк, Г.Падалки, О.Ростовського, О.Рудницької, Г.Ципіна, Г.Щербакової, О.Щолокової; проблеми музичного виконавства розкриваються в ґрунтовних працях відомих філософів і психологів: В.Басіна, М.Бахтіна, Л.Виготського, М.Кагана, І.Кона, О.Леонтєва, В.Мазепи, С.Рубінштейна.

Важливим для майбутньої діяльності вчителя музичного мистецтва є вміння сформувати у дитини художній смак, долучити до великої музичної спадщини, навчити слухати і розуміти музику, тому «живе» виконання учителем музичних творів здатні зацікавити дитину і скорегувати ту явну диспропорцію, яка в даний час існує на користь музики розважальної, бездуховної. Тому саме музично-виконавська підготовка є одним із значущих

компонентів професійного комплексу підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

На основі аналізу та узагальнень наукових концепцій і підходів зарубіжних, вітчизняних та українських педагогів й музикантів ми визначили структуру музично-виконавської компетенції майбутнього вчителя музичного мистецтва до якої входить особистісний, праксеологічний та рефлексивно-креативний компоненти. Ми розглянемо праксеологічний компонент який передбачає у вчителя музичного мистецтва наявність таких умінь та навичок які забезпечать його музично-виконавську діяльність.

Словник іншомовних слів дає визначення терміну праксеологія (від грец. *praxis* – дія) як галузь наукових досліджень, що вивчає загальні умови й методи правильної, ефективної та раціональної людської діяльності. Музично-виконавська підготовка студентів в кінцевому результаті передбачає наявність необхідних знань та умінь для вільного використання музичного інструменту при проведенні уроку музичного мистецтва та позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. В результаті виконавської підготовки майбутній учитель музичного мистецтва повинен знати та уміти:

- принципи інтерпретації музики різних напрямків;
- методи педагогічного коментування музичних творів, проведення музичних бесід для школярів;
- методи читання з листа, транспонування, підбору по слуху;
- досить вільно використовувати й музичний інструмент у різних видах класної та позакласної роботи;
- виконувати музичні твори перед широкою аудиторією;
- бути готовими організувати позакласну музично-виховну та музично-естетичну роботу.

Вільне володіння музичним інструментом передбачає формування у студентів уміння художньої інтерпретації музичного твору, транспонування, уміння та навички підбору пісень шкільного репертуару, створення супроводу шкільних пісень, читання нот з листа, яке є однією із важливих музично-

виконавських навичок, адже практика переконує, що володіння навичками читання з нот з листа є необхідним компонентом як педагогічної так і творчої діяльності учителя музичного мистецтва, який досить часто бере безпосередню участь у роботі шкільної художньої самодіяльності.

Аналізуючи зміст музично-виконавських умінь і навичок, науковці визнають, що до них можуть бути віднесені також артистизм, художній смак, володіння процесом виконання, відчуття цілого, матеріалізація художнього образу, сформованість і відпрацьованість різних видів техніки, ансамблева гра. Л. Т. Файзрахманова доводить існування художньо-творчих умінь у виконавстві, до яких можна включити всі спеціальні вміння, притаманні вчителю музичного мистецтва які стосуються виконавської функції [2, с. 117].

Отже, проблема підвищення рівня музично-педагогічного професіоналізму майбутніх вчителів мистецтва значною мірою залежить від музично-виконавської підготовки, спрямованої на різні види музично-творчої діяльності, які є важливими для теорії та практики професійного становлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Слід зазначити, що студенти приймають участь у різноманітних мистецьких фестивалях, конкурсах, концертних заходах університету та міста, що в свою чергу стимулює та націлює їх до набуття необхідних професійних умінь та навичок і мотивує їх професійну спрямованість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лукьянова М.И. Психолого-педагогическая компетентность учителя / М.И. Лукьянова // Педагогика. – 2001. – № 10. – С. 56 – 61.
2. Файзрахманова Л. Т. Художественно-творческая направленность личности учителя музыки – условие его профессиональной подготовки / Л. Т. Файзрахманова // Интенсификация профессиональной подготовки будущего учителя : межвуз. сб. науч. тр. – Казань : КГПИ, 1988. – С. 114 – 121.